

18.04x20.85	31	עמוד 54	הארץ - DESIGNER	23/03/2009	17302704-4
מרכז חינוך טכנולוגי חולון · 83313					

אינטלקטואליות חזותית

זוהר אשור ושרון היבש

ספרייתו של אדם מספקת הצצה לעולמו הפנימי. אין דבר נפלא יותר מאשר לשוב לדפדף בספר, שהותיר בנו רושם עז, שתיאוריו נחרתו בנו, שמילותיו ליוו אותנו בתקופות מסוימות ושמשפטים שלמים חמנו ניכסנו לעצמנו. אבל כדי לחזור אל הספר האהוב בקלות ולנהל נכון את הארכיון הפרטי שלכם, כדאי להתחיל בעיצוב

” בני-אדם נולדים ומתים, אך ההישגים הרוחניים שלהם משתמרים בכתובים, ” אומר פרופסור ציון אביטל, מרצה ליחסים בין עיצוב לאמנות **במכון הטכנולוגי חולון**. אביטל, שבביתו ספרייה מקצועית גדולה המסודרת לפי נושאים על פני עשרות מדפים, מציין שהספרייה החשובה והמשמעותית ביותר בהיסטוריה האנושית הוקמה באלכסנדריה שבמצרים העתיקה (300 לפנה"ס עד 400 לספירה). ספרייה זו הכילה כמיליון כתבי-יד, מהראשונים והחשובים ביותר בתרבות האנושית. שריפתה מהווה, לדידו של אביטל, את השואה התרבותית הגדולה ביותר בתולדות האנושות.

מאז ועד היום המשיכו הספריות להוות חלק בלתי נפרד מחיי הקהילה והפרט, תוך שהן משנות צורה ויעוד בהתאם לרוח התקופה. החל בספריות עץ כבדות ומסיביות המהוות סמל סטטוס וכלה בספריות מהוקצעות קווים מאלומיניום, המשמשות לאחסון מידע דיגיטלי.

הספרים שאדם אוגר במהלך חייו הם חלק מסיפור חייו; הוא שבחר בהם, קרוב לוודאי קרא אותם ויוכל לפתח שיחה עם כל אדם עליהם, לתאר את העלילה, לגלגל בנוסטלגיה כיצד הגיע לידיו אותו עותק נדיר, או לעוות פניו, כשמגלים לפניו כריכה של ספר מאוס. על כן, נוכחותם של ספרים במרחב הבנוי היא תוספת של חום ודרך מצוינת ליצור אווירה נינוחה בחלל בעל אופי קריר וסגפני, כזה שמאפיין רבים ממתחמי המינימליזם העדכניים.

בנוסף, לספרים המופיעים בפריסה רחבה, אופקית ואנכית, תכונה מובהקת של צבעוניות מתפרצת. רצף הכריכות יוצר לרוח פסים של צבע המכניסים לסביבה ססגוניות רבת נוכחות.

אגב, גם בבתייהם של אלה שאינם אנשי ספר מובהקים, נמצא לא מעט פעמים ספרייה. הסגנון הנובורישי הצמיח הרבה "חמורים נושאי

21.87x23.38	32	54	עמוד	הארץ - DESIGNER	23/03/2009	17302713-4
מרכז חינוך טכנולוגי חולון - 83313						

מרכז פולו. צילום: יח"צ

הסגנון הנובורישי הצמיח הרבה "חמורים נושאי ספרים", שמחזיקים ספרים למטרות ייצוגיות בלבד. כך או אחרת, על מנת לאפשר לכל בית, גם אם הוא דירה עירונית קטנה, להחזיק ספרייה בין כתליו, קיים היום היצע מפתיע במגוון הרב שלו

ממכת לסוגיה השונים נראות אף הן, החומר הבולט ביותר בהן הוא הנירוסטה, פלדה בלתי מחלידה שמאפשרת נשיאת משקל כבד גם כשהיא דקה למדי, ולכן מתאימה ליצירת מראה כמעט מרחף ועדין. בספריות העדכניות משולבים שיפורים ואבזור ברוח התפנוקים ההדוניסטיים. מן הנפוצות שבהן זו בעלת התאורה האינטגרלית המשולבת בהסתר בתוך מדף (מזכוכית או מחומר פלסטי) ומפיצה אור רך כלפי מעלה או מטה. ספריות מודולריות שמאפשרות כוונן של אורך, גובה ומיקום המדפים, נפוצות אף הן ויעילות בעידן שבו המעברים תכופים, ואשר בו צרכים משתנים וספרייה צריכה לנדוד לפעמים בין בתים או בין חדרים שונים באותו הבית, ולהתאים עצמה למרחבים משתנים.

מן ההיבט הצורני, ספריות ישרות-זווית, שמציגות מדפים בשורות, כבר אינן האופציה היחידה. המעצב רון ארד הוא שהציג לפני כשני עשורים את מדף תולעת הספרים, יריעת מתכת (שהוסבה לאחר מכן לפלסטיק) שנתלית על הקיר בצורה פתלתלה. בדיעבד, פריט זה כלל איננו נוח להעמדת ספרים, אך האייקון העיצובי כבר נחרת בתודעה, ומאז מעוצבים אין-ספור מדפים וספריות א-סימטריים ומעוקלים, עגולים לגמרי או ריבועיים כקוביות, שמאפשרים בנוסף להעמדת ספרים גם תצוגת תכלית של פריטים דקורטיביים אחרים. עובדה זו מובילה אותנו לשימוש של הספרייה הביתית - כאן

ספרים", שמחזיקים ספרים למטרות ייצוגיות בלבד. כך או אחרת, על מנת לאפשר לכל בית, גם אם הוא דירה עירונית קטנה, להחזיק ספרייה בין כתליו, קיים היום היצע מפתיע במגוון הרב שלו.

בגורת החמורים ניכר עדיין שספריות העץ - עם עדיפות על אלו שעשויות מעץ מלא ומסיבי נמצאות - בעדיפות עליונה אצל רבים. עץ, המרכיב העיקרי בספרים עצמם, הוא בעל קשר סימביוטי עם ספרים, ולכן כנראה נבחר אצל מרבית האנשים כחומר אולטימטיבי לבניית ספרייה. לצדו, נפוצות ביותר (בשל עלות נוחה) ספריות העשויות מעצים לבודים, חלק מהן מגיעות בגימור פורמייקה בצבעוניות מגוונות, במראה דמוי עץ או בצביעה אופנתית וחלקן בצביעת תנור.

הזכוכית מככבת בספריות מודרניות, בגרסאות מחוסמות ועמידות, ובאין-ספור זוויות שהיא מאפשרת. השקיפות המלאה או החלקית של הזכוכית והמראה המלוטש שלה מתיישרים עם הסגנון המהוקצע האופנתי כעת. ספריות בנויות, העשויות מגבס או מבלוקים ונטמעות בסביבה הבנויה באופן מרבי, היו נפוצות עד לפני כשנתיים, אך לאחרונה הועם זוהרן, ככל הנראה בשל הקיבעון שהן יוצרות בסביבה. ספריות פלסטיות פשוטות נפוצות כבר מספר שנים, אך לצדן מוצגות ממש לאחרונה ספריות מחמורים פלסטיים אולטרה-מתוחכמים כקוריאן, המאפשר יצירת ספרייה בעלת מראה זורם, אמורפי לחלוטין, בהשראה עתידנית של ספינת חלל. ברוח ההיי-טק, ספריות העשויות

אינטרסיסטם. צילום: יח"צ

חבלצקי. צילום: עוז אלעד

טלסניס. צילום: יח"צ

פיטרו הכט. צילום: יח"צ

21.92x21.89	33	54	עמוד	האַרץ - DESIGNER	23/03/2009	17302723-5
מרכז חינוך טכנולוגי חולון - 83313						

קמחי תאורה. צילום: יחי"צ מסריאל. צילום: שזי פורת

"תולעת ספרים" מפלסטיק, בעיצוב רון ארד עבור "קרטל"

ספריות בנויות, העשויות מגבס או מבלוקים ונטמעות בסביבה הבנויה באופן מרבי, היו נפוצות עד לפני כשנתיים, אך לאחרונה הועם זוהרן, ככל הנראה בשל הקיבעון שהן יוצרות בסביבה. ספריות פלסטיות פשוטות נפוצות כבר מספר שנים, אך לצדן מוצגות ממש לאחרונה ספריות מחומרים פלסטיים אולטרה-מתוחכמים כקוריאן

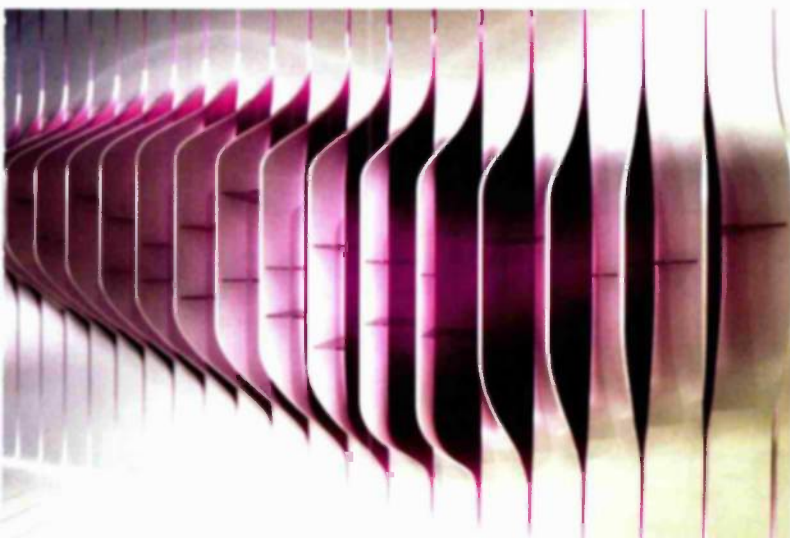
מתקלים בכרכה גם טלוויזיה דקת גזרה, תקליטורים, בקבוק וויסקי חשוב ובכושקה, שחזרה אתכם מחופשה במזרח אירופה. לכן, מגירות נשלפות ויחידות סגורות בעלות חזיתות נפתחות הן תוספת יעילה ונחוצה לכל ספרייה, כעיקר כזו שממוקמת במרחב גדול ופתוח כמו חדר מגורים, שכן כמתחמים הסגורים והקטנים הללו אפשר להסתיר מעין את הבלגן הנלווה תדיר.

עצות לעיצוב ספריות

אם חשקה נפשכם להרחיך את החדר הצר שלכם, תוכלו "למתוח" אותו מצד לצד כעזרת הספרייה. מקמו מדף ספרים אחד לאורכו של קיר שלם, ואם כמות הספרים שלכם מצריכה מקום גדול יותר, המשיכו אתו גם לאורכו של קיר סמוך. ואם רצונכם בהגבהת תקרת החדר הנמוכה שלכם, בצעו פעולה דומה, אך לגובה - מקמו ספרייה צרה וארוכה מהרצפה ועד לתקרה, זו "תדחף" למראית עין את התקרה כלפי מעלה.

ספריות בעלות מדפים עבים, בעובי של מעל 5 ס"מ, הן בעלות נוכחות כולטת ומסיבית. המדפים מתחרים לפעמים בנוכחות של הספרים, וכשרוצים מעט להשקיט את הצבעוניות הספרותית, זו אפשרות טובה. אם רוצים לתת לספרים את מרכז הבמה, עדיף לבחור כמדפים דקיקים בעובי של כ-2 ס"מ, שכמעט אינם נראים מן הצד, בעיקר מתחת לחסה של ספרים.

אנחנו חיים בעידן הערבוך - פיוז'ן הוא שם המשחק, ולכן אין כל הכרח להיצמד לספרייה המסורתית וישרת הזווית. אתם יכולים לערבב בין חומרים, ומעל מדף עץ כפרי ומגולף למקם מדף מפלסטיק יצוק עם תאורת נאון ורודה, לשלב בין ריבועים היוצרים מדף קוויכות לבין מדפים מעוגלים הנמשכים מהם, ולסיים בצוקל עם רגלי אריה. על אף שצורתם של הספרים קבועה, אין זה אומר שהספרייה שאותה הם מאכלסים לא יכולה להיות פתח למעוף יצירתי מסעיר.

ספרייה מקוריאן של חברת דו-פון אשר תוצג לראשונה ביריד העיצוב הקרוב במילאנו